№ 94 (290) Ausgabe A.

HOMAN

Cena z pierasyłkaj i dastaŭkaj da chaty.
na 1 hod—10 m. 80 fen., na 1/2 hodu—5 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 2 m. 70 f., na 1 mies.—90 f.

Biełaruskaja Wilenskaja časopiś
wychodzić dwa razy ŭ tydzień: u aŭtorki i piatnicy.
Adres redakcyi: Wilnia, Wilenskaja 33.
Adres administracyi i ekspedycyi: M. Stefanskaja 23.

CANA ABWIESTAK.
Na 4-aj staranie za radok drobnymi litarami — 25 fen.; drobnyja abwiestki pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci — 60 fen. za liniejku drobnym drukam.

№ 94 (290) Hod III. Wilnia. 29 listapada 1918 h. Cana 10 fen. (5 kap.)

Strašennyja pahromy.

3000 zabitych.

WIENA. Polskaje wojska i nasialeńnie zrabili ŭ Lwowie krywawy pahrom. Kala 3.000 zabitych. Kala 30 tysiač zrabawanych. Žydy, što pasłali telehramu biaz drotu Wilsonu, buduć rastreleny za zdradu.

ŠTOKHOLM. Ściah wydatnych skandynaŭskich publicystaŭ i palitykaŭ uładzili sabrańnie protestu praciŭ žydoŭskich pahromaŭ u Polščy. U adozwie kažacca: «paśla 30-ch hadoŭ baraćby za polskuju niezaležnaść usia nadzieja na palakoŭ, jak na narod, što lubić wolu zusim [illegible]ana. Winawaty polskija kiraŭniki, katoryja pawinny być pakarany. Patreb[illegible] pasłać mižnarodnuju sočnuju (śledztwienuju) kamisiju.

CIURYCH. Z dobra wiedajučaj krynicy nakazawajuć, što ŭrad Złučanych štataŭ pastanawiŭ nie pačynać pierahaworaŭ ab miry datul, pakul u Rasiei nia budzie ŭstanoŭlen centralny buržuazny ŭrad, katory budzie mahčy pryniać učaście ŭ pierahaworach ab miry. Hetkim paradkam kančalnyja pierahawory ab miry buduć adsunieny da taho času, pakul sajuźniki nia zrobiać u Rasiei daŭhoha paradku.

KIJEU. 24.XI. (W.T.B.). Sajuźniki pryznajuć nowy ŭrad hetmana. Adbudawanaja Rasieja patrebna jak darahi rynak i kab nia było častych pažaraŭ na ŭschodzie.

MIENSK. Pany z pakidanych niemcami čaściej Biełarusi ŭcikajuć u Litwu i praz Łuniniec na Ukrainu. Za 23 listapada wydadziena 10.000 propuskaŭ.

MIUNCHEN. Rabotnickaja i Sałdackaja Rada pasłała telehramu ŭ Berlin damahajučysia adstaŭki socyjalistaŭ Dawida i Šejdemana i buržujaŭ Ercbergiera i Solfa, bo ŭsie jany prychilniki staroj systemy.

BERLIN (W.T.B.). 27.XI. Rabotnickaja i Sałdackaja Rada zahadała wydalić ministra mižnarodnych spraŭ, Solfa, z jaho stanowišča i ŭsie archiwy ministerstwa mižnarodnych spraŭ, imperatarskaha gabineta i hłaŭnaj kamandy ŭ Berlinie zdać Radzie Narodnych Upaŭnamočanych dziela razhladu.

WIENA (W.T.B.). Hr. Černik nakazawaje, što pawiedamleńnie prof. Jaffe, byccam jon, Černik, dastaŭ padčas wajny ad sajuźnikaŭ surjoznyja pradłažeńni mira niepraŭdziwy. Pradłažeńnie Mienila nia było surjoznym, bo jon nia mieŭ nijakich paŭnamoččaŭ.

BERLIN (W.T.B). 27.XI. Na sabrańni Rabotnickich i Sałdackich Rad Bart skazaŭ, što palityčnaje i ekanamičnaje bałažeńnie Niamieččyny wielmi niebaspečnaje. Niastača wuhalla i charčoŭ robić pałažeńnie wielmi ciažkim. Praciŭ sprob hienerałaŭ aryštowawać i raspuščać Rabotnickija i Sałdackija Rady treba protestawać. Načalnik 1-j armii za heta dastaŭ adstaŭku.

LUBLANA. 27.XI. Italjancy abiazbroili i ŭziali ŭ pałon paŭdniowa-sławianski legijon, katory wajawaŭ pa staranie italjancaŭ.

LONDON. (Reuter). 27.XI. Čerčyl skazaŭ u swajoj mowie ŭ Dengi, što panawańnie brytanskaha flotu na mory treba zachawać, nia hledziačy na sajuz narodaŭ. Niamieččyna nikoli nie dastanie nazad swaich kołonij, a Turryja zaniatych tureckich ziamiel.

BERLIN. 27. Ruski ŭrad robić u Piaciarburzie porto-franco.

WAŠYNGTON (Reŭter). 27.XI. Prezydent Wilson astaniecca ŭ Eŭropie 6 tydniaŭ.

BERLIN (W.T.B.). 27.XI. Niezaležnyja socyjalisty apublikawali adozwu, što sklikańnie nacyjanalnaha sejmu ciapier niemahčyma.

BERLIN. Paśla źniščeńnia parlamenckich partyj staroha ładu, ciapier jość hetkija partyi: 1) chryścijanska-demakratyčnaja narodnaja partyja (z byŭšych prawych partyj) 2) niamieckaja narodnaja partyja (z nacyjanał-liberałaŭ i prawaha kryła prohresistaŭ), 3) niamieckaja demakratyčnaja partyja (b. prohresisty), 4) miernyja socyjalisty (staryja socyjał-demakraty), 5) niezaležnyja socyjalisty (b. lewaje kryło socyjał-demakrataŭ), 6) sajuz Spartaka (bolšewiki).

LONDON (Reŭter). 27.XI. Amerykanski ŭrad u časie pierahaworaŭ ab miry budzie damahacca, kab byli dadzieny harantyi, katoryja zrobiać u budučyni niemahčymaj wajnu padwodnych łodak praciŭ handlowych parachodaŭ.

Biełarusy u Radzie Litoŭskaha Haspadarstwa.

Biełaruskaja Rada ŭ Wilni, wybranaja na konferencyi 25-27 studnia 1918 h. pradstaŭnikami ŭsiaho biełaruskaha nasialeńnia na zachod ad staroha frontu, 27 listapada pasłała swaich pradstaŭnikoŭ u Radu Litoŭskaha Haspadarstwa. Chto delehawany ad biełarusaŭ budzie nadrukawana ŭ čarodnym № «Homana».

Deklaracyja Rady Biełaruskich Narodnych Ministraŭ.

Asnowa pracy gabinetu — budawańnie i abarona niezaležnaj Biełaruskaj Respubliki.

U zahraničnaj palitycy gabinet budzie prawodzić:

1) pryznańnie niezaležnaj Biełarusi i złučeńnie ŭsich Biełaruskich ziamiel;
2) atrymańnie prawa hołasu na suświetnaj konferencyi;
3) Solidarnaść z nowymi dziaržaŭnymi arhanizacyjami;
4) Federawańnie z susiedziami na asnowie zachawańnia maximum'a niezaležnaści Biełarusi i zabaspečańnia intaresaŭ jaje.

U unutranaj" palitycy:

1) Umacawańnie dziaržaŭnaj ułady pieraniaćcie dziaržaŭnych ustanowaŭ;
2) Arhanizacyja biełaruskich rad pa ŭsioj Biełarusi; ustanoŭleńnie samaha ciesnaha źwiazku z miascowymi samaŭpraŭleńniami;
3) Utwareńnie aružnaj siły dziela abarony ładu:
4) Naładžańnie hrašawych i jeminnych spraŭ i arhanizacyja pomačy wajennapałonnym; pawarot da chat uciekačoŭ;
5) Padhatoŭka adbudowy ekanamičnaha žyćcia;

U sprawie ziamielnaj.

Tolki narod u swaim całym jość praŭdziwy haspadar usiaho pryrodnaha bahaćcia kraju i ŭsich ziamielnych abšaraŭ. Tolki jon praz swaje dziaržaŭnyja ŭstanowy maje prawa, rasparadžacca ziamloj, wydajučy adpawiednyja zakony.

Apirajučysia na hetkich pryncypach, gabinet budzie prawodzić:

1) Pryznańnie lasoŭ i netraŭ ziamli nacyjanalnym mieńniem; zabarona pradažy lasoŭ;
2) prawiadzieńnie ziamielnaha śpisu; ustanoŭleńnie minimuma raźmieraŭ sialanskich haspadarak i maximum'a ziamielnaje ŭłasnaści;
3) Utwareńnie nacyjanalnaha ziamielnaha fondu dziela nadziełu małaziamielnych i biezziamielnych ziemlarobaŭ;
4) Ustanoŭleńnie ziamielnaj palityki na asnowie nacyjanalizacyi drobnych sialanskich haspadarak.
5) Abarona nacyjanalnaha ziamielnaha bahaćcia i ładu na ziamli.

U sprawie rabotnickaj — padhatoŭka i prawiadzieńnie rabotnickaha prawadaŭstwa u myśl soc.-dem. prahramy.

U sprawie nacyjanalnaj:

1) Zabaspečańnie Biełaruskamu Narodu faktyčnaj mahčymaści kulturna-nacyjanalnaha raźwićcia;
2) Swaboda dla ŭsich nacyjanalnaściej i raŭnapraŭstwa, zabaspečanyja zakonam u duchu nacyjanalna-personalnaj aŭtanomii;
3) Učaście usich nacyjanalnaściej u budawańni niezaležaj Biełarusi (miescy u gabinecie).

Premjer-minister i narodny minister mižnarodnych spraŭ A. Łuckiewič.

Narodny minister nacyjanalnych spraŭ i hasudarśowieny kontroler J. Waronka.

Narodny minister aświety W. Iwanoŭski.

Narodny minister sielskaj haspadarki A. Smolič.

Narodny minister hrašawych spraŭ, handlu i promysłu W. Zachark[illegible].

Narodny minister sprawiadliwaści A. Ćwikiewič.

Wilnia, 29 listapada 1918 h.

Cas biažyć, zdareńni iduć za zdareńniami, niebaspečnaść zwonku i ŭ siaredzinie kraju z kožnym dniom raście, zdajecca kožnamu ŭžo robicca jasnym, što kab abaranić kraj ad anarchii, zabaspečyć paradak i spakoj žycharaŭ patrebna złučeńnie ŭsich krajowych sił. My kažam *sił krajowych* bo ab tych, katoryja zdradžajuć kraj, chočuć paniawolić spradwiečnych jaho žycharaŭ, pryłučyŭšy ich da Polščy, nia moža być nijakaj hutarki. Nia moža być hutarki ab Polskim Kamitecie ŭ Wilni, katory apirajučysia na polskaje panstwa ŭ našym kraju, bahata ŭspamožany jaho hrašmi dziela paniawoleńnia biełaruskaha narodu, robić spróby uzurpacyi ŭłady i starajecca raźbić žadańni inšych nacyjanalnaściej da ahulnaj pracy ŭ arhanizacyi kraju. Nia moža być hutarki i ab tych mienšych pradažnych dušach, katoryja za panskija hrošy raźjaždžajuć pa wioskach, namaŭlajuć ciomny harotny narod da pryłučeńnia da Polščy, spadmanawajučy jaho ŭsimi sposabami. Biełaruski narod wielmi dobra razumieje, što ŭsie hetyja miastowyja i dwornyja paničy, choć i namaŭlajuć da «ludowego stronictwa», choć i prykidawajucca pryjacielami narodu, adnak jany tolki panskija wiernyja słuhi, bo chto lubić narod, toj nie zachoča, kab jon byŭ pryłučany da Polščy, dzie našamu sialaninu nia tolki nie daduć balej ziamli, ale jašče maniacca adabrać i tuju, jakuju jon ciapier maje. Nie darma

palaki abličyli, što na biełaruskuju ziamlu jany zmohuć pierasialić da 10-ch milijonaŭ sialan z Polščy, nie darma ab hetym u Polščy pišuć polskija hazety i zakładajucca tawarystwy dzieła dzialni biełaruskaj ziamli miž siałanami z Polščy. My wierym, što biełaruski narod paznaje manu polskich panoŭ i ich najmitaŭ i za niepryjaciełami swajmi nia pojdzie. Dyk jasna, što z polskimi panami-zdradnikami i Polskim Kamitetam nam, biełarusam, nie padarozie.

Ale jość druhija nacyjanalnaści našaha kraju, z katorymi biełarusy mohuć razam pracawać dzieła ahulnaha dabra ich narodaŭ. Pierš-na-pierš ličwiny. My nia budziem kazać ab tym što spradwieku biełarusy z ličwinami žyli razam, što mieli kališ razam adno hasudarstwa, Wialikaje Kniažstwa Litoŭska-Biełaruskaje, što razam praliwali kroŭ, baroniačysia ad niepryjacielaŭ i, što najważniejšaje, nikoli adny adnych nia kryŭdzili, — bo jdučy z kim na supolnuju pracu my pawinnny hladzieć bolš na ciapierašniaje pałažeńnie čymsia na minuŭščynu, ale źwiarnuć na heta ŭwahu treba, bo z taho, što było, my časta paznajom toje, što budzie. Ale najwažniejšaje heta ciapierašniaje pałažeńnie. Biełaruski i litoŭski narody heta biazmałna ŭsie harapašniki siałanie dy miaščanie. Palityčnaje pałažeńnie abodwuch narodaŭ blizu tak sama adnolkawaje, my majem taksama adnych i tych samych pryjacielaŭ i niepryjacielaŭ, dyk nia ŭžo-ž dwa pracoŭnyja bratnija narody ŭ hety strašny čas nie padaduć adzin adnamu ruki? Apracz hetaha, musić nidzie litoŭskaje hramadzianstwa nie sustrakaje hetkaha wialikaha spahadu da swaje pracy, jak u biełarusaŭ i naadwarot. Dawoli dwom, ličwinu i biełarusu zyścisia miž saboj, jak jany razumiejuć adzin adnaho i hatowy pamahać adzin adnamu. Dyk čamu-ž dahetul niama supolnaj zhodnaj raboty miž hetymi narodami?

Kab narody mahli razam pracawać, treba kab ich nacyjanalnyja pradstaŭnictwy parazumielisia miž saboj. Šmat narakajuć na litoŭskaje pradstaŭnictwa Litoŭskuju Tarybu (Radu). Pełnie što: ŭ hetych narakańniach jość šmat praŭdy, choć jość i niapraŭdy. Ale jakoje heta biełarusam i inšym dzieła da taho jakoje litoŭski narod maje pradstaŭnictwa? Pakiniem heta samym ličwinom dumać dobraje ci nie ŭ ich pradstaŭnictwa, i pawiercie, litoŭski narod patrapić mieć sabie takoje pradstaŭnictwa, jakoje jamu padabajecca. Dyk usie narody našaha kraju, kali jany choćuć kontaktu i zhody z litoŭskim narodam, choćuć z im razam pracawać, pawinny iści na pracu z tym pradstaŭnictwam, jakoje ŭ dannuju časinu litoŭski narod maje. Pakiniem kožnamu narodu samomu dumać ab swaim pradstaŭnictwie bo tolki pry hetkich warunkach mahčyma ahulnaja tworskaja praca. Sprawa moža być tolki ŭ tym ci padychodziać warunki, na katorych mahčyma supolnaja praca, bo kali warunki padychodziać, to nijakaj inšaj pieraškody nie pawinna być.

Taksama i žydy razam z ličwinami i biełarusami pawinny prystupić da ahulnaj krajowaj raboty. Heta wymahaje ich interes i my wierym, što heta skora nastanie.

Nawiet z pamiž palakoŭ daloka nia ŭsie choćuć addać u niawolu naš kraj, žadajučy pryłučyć jaho da Polščy. Ładnaja častka z pamiž tutejšych palakoŭ jak čuwać, staić na hruncie niezaležnaści Litoŭska-Biełaruskaha hasudarstwa i choča pracawać u hetym kirunku.

Dyk biełarusy, ličwiny, žydy i lepšaja častka z pamiž palakoŭ pawinny nie ahlajajučysia ŭziacca da ahulnaj raboty nad arhanizacyjaj kraju.

Śpiešnaja robota.

Uwieś narod razumieje, što ciapier asabliwy čas dla raboty, čas, katory kaniečna treba wykarystać, bo kali ciapier nia wykarystajem, to druhi hetki ci budzie, kali. Ciapier mament, u katory pracoŭny biełaruski narod najlahčej moža dajści swaich sprawiadliwych damahańniaŭ. Razam z hetym ciapier čas i najbalej niebaspečny, jak dzieła niepryjacielaŭ zwonku, tak i z siaredziny. Nia hledziačy na zajawu polskaha nowaha ŭradu, što Polšča ni začepić ni Biełarusi, ni Litwy, my, biełarusy, nia možam być baspečny z polskaha boku. Toje, što dziejecca ciapier u Haliččynie, dzie palaki zabirajuć čysta ŭkrainskija miesty i zabiwajuć ukraincaŭ na ich-ža, ŭkrainskaj ziamli, pawinna nas jak najlapiej pierakanać, što polskamu, choć i socyjalistyčnamu ŭradu, my nia zusim možam wieryć.

Z uschodu nadychodzić bolšewickaje strahaćcio, dy padymaje ŭžo nawiet haławu ruski caryzm.

Hetak z adnaho boku nadzieja paprawić swaju dolu, z druhoha boku niebaspečnaść pierad zachodnimi i ŭschodnimi niepryjacielami pawinna zastawić biełarusaŭ pryniacca za śmiełuju i enerhičnuju robotu. Biełaruski narod dawoli maje siły, kab abaranicca ad usich swaich niepryjacielaŭ. Kožnaja siła pawinna stać ciapier żywoj i dziejnaj. Złučeńnie ŭsich biełaruskich sił nad arhanizacyjaj i ŭświedamleńniem swajho narodu dašć u chutkim časie swaje dobryja rezultaty. Rewolucyja zrabiła ŭžo toje dobraje, što jana sarwała blesk z panstwa. Ciapier pan u narodu maje nie wialikšuju pašanu, čymsi kožny druhi čałwiek, ato jašče i mienšuju. Ale treba jašče, kab narod adčyniŭ swaje wočy i zrazumieŭ tuju wialikuju manu, jakoj polskija pany, dy maskoŭskija čynoŭniki tumanili, dyj jašče dahetul tumaniać hałowy našych harotnych ludziej. Kali narod zrazumieje ŭsiu tuju wializnuju niapraŭdu, u jakoj jaho dzieržali dahetul, to jon tady stanie na darozie da swajho ščaścia. Usio panskaje bałota budzie adkiniena i zastaniecca tolki budawać nowaje žyćcio, žyćcio biełaruskaje. Biełaruski narod, wolny ad panskaha ździeku, załožyć acnowu da wolnaj budučyny, u kataraj jon śmieła z padniataj haławoj, adkinuŭšy fałšywy styd swajho rodnaha, budzie ŭwažać u siabie čaławieka i biełarusa.

Razam z uświedamleńniem narodu pawinna iści i arhanizacyja jaho, kab na nas našyja niepryjacieli nie napali źniačeŭku. Świadomyja biełarusy pawinny zaraz-ža narychtawać arhanizacyju wałasnych biełaruskich Radaŭ (bo jakija mohuć być u Biełarusi wałasnyja rady, kali nie biełaruskija?) Dzieła hetaha patrebna u kožnaj wioscy ad 10 abo 20-ch chat wybrać pa adnamu čaławieku ŭ wałasnuju Biełaruskuju Radu. Wioski ŭ katorych mienšej za 10 abo 20 čalawiek, pawinny złučycca z druhimi wioskami dla wybarań pradstaŭnika ŭ wałasnuju radu. Wałasnaja rada wybiraje z pamiž siabie staršyniu, jaho pamočnika, pisara i skarbnika, katoryja i składajuć wałasny kamitet. Wałasnaja rada pastanaŭlaje, a kamitet spaŭniaje pastanowy Rady. Wałasnyja kamitety hladziać za paradkam u wołaści, arhanizuć milicyju i inš.

Wałasnyja rady wybirajuć z pamiž siabie pawietawyja rady, a pawietawyja rady źwiazawajucca z Litoŭska-Biełaruskim uradam.

P. Stanić.

Zakon ab prawoch i pawinnaściach Rady Narodnych Ministrau Biełaruskaj Narodnaj Respsbliki.

Pryniata Radaj B. N. Respubliki na pasiadžeńni 11-ha listapada 1918 h.

§ 1. Da kančalnaha aznačeńnia sposabu praŭleńnia, uradowaja ŭłada ŭ Biełaruskaj Narodnaj Respublicy naležyć Radzie narodnych ministraŭ i prywodzicca ŭ žyćcio pad kontrolem Rady Biełaruskaj Narodnaj Respubliki na asnowach parlamenckaj adpawiadalnaści.

§ 2. Staršyniu Rady Narodnych Ministraŭ wybiraje Rada Respubliki z

I. Sierbaŭ.

Ab biełaruskaj narodnaj pieśni.

(Hladzi «Homan» № 93).

Oj, my Kupałku
Na wułku zwali:
Chadzi, Kupałka,
Hulać na wułku!
Kupałka kaža:
Nia maju času!
Treba chadzić mnie
Kala žyta.
Oj, čyjo žyta
Charošaje,
A Ściapańkawa
Najlepšaje!
Budzie Sciapańka
Piwa waryć,
Oj, da budzie-ž jon
Harełku hnać.
Što piwa waryć —
Synoŭ žanić,
A harełku hnać —
Dačok addawać!.. *)

* * *

Kupałasia
Dźwie wutački,
Na bierazie
Sušylisia.
Sušyŭšysia —
Hawaryli:
Oj, brat siastru
Zhubić chacieŭ!
Siastra ŭ brata
Prasiłasia:
Nia hubi mianie
Da ŭ subotu,
A hubi mianie
U skrasieniejka.
Oj, ŭ subotu —
Žydoŭskaja świata,
U skrasieniejka —
Dziawočča wiasiełle!
Schawaj mianie
Pry dalinačcy,
Absiej mianie
Ćwiatočkami
Sinieńkimi
Wasiločkami.
Absodž mianie
Kalinkaju,
Kalinaju
Čyrwonaju.
Dzieŭki projduć —
Krasak narwuć,
Krasak narwuć,
Wiankoŭ natjuć.
Chłopcy projduć —
Kaliny nałomiać;
Jahad nałomiać;
Mianie pamianuć *)

Prypieŭka: Na Ywana-Kupałał

Značycca, nawiet samy karotki, samy žwierchni ahlad biełaruskaje abradnaje pieśni daje zmohu skłaści sabie niekatoraje paniaćcie, jak ab relihijnych pahladach staraświeckich biełarusaŭ, tak i ab ustanoŭlenych światach z ich rytuałami!

II.

Bytawaja pieśnia. Bytawaja biełaruskaja pieśnia jašče bahaciejšaja i razmawiciejšaja za abradnuju. Usio žyćcio biełarusa jak-by skrystalizawałasia ŭ jaho pieśni. Kali ab žyćci, asobnaha čaławieka kažuć, što žyćcio prażyć — nia pole pierajści, dyk što-ž možna skazać ab žyćci celaha narodu z bahataj minuŭščynaj. Usie ważniejšyja časiny ŭ žyćci čaławieka, prykładam: radziny, wiasielle i śmierć, — biełarus adbywaje z wiadomymi światkawańniami z abradami i pieśniami. Jon taksama pradstawiŭ u pieśniach swaju ciažkuju pracu, i časinu supačyŭku, swajo hora i radaść.

Pieśnia la kałyski. Biełaruskaja pieśnia la kałyski ŭwa ŭsich adnosinach duža charošaja. Supakojna i abrazowa apawiadajučy ab žyćci kata-warkota, jano zabaŭlaje, cikawić dzicianio i raźwiwaje jaha dumańnie. Samy ton pieśniaŭ la kałysak supakojny, nawodziačy son:

Pašoŭ kocik
U lasok,
Našoŭ čyrwony
Pajasok.
— Ja sam troški
Panašu,
Daj Siomačku
Padaru!
Pašoŭ kocik
Pad mościk,
Schapiŭ rybku
Za chwościk.
— Ja sam troški
Ukusu,
Usio dziciatku
Prynіasu!
Pašoŭ kocik
Na rynak,
Kupiŭ wuzioł
Skarynak.
— Ja sam troški
Ukušu,
Daj Siomačku
Prynіasu!
Pašoŭ kocik
Na taržok

*) Jurjewa.

*) Wioska Darahunsk Bychauskaha pawietu.

ličby siabraŭ i daručaje jamu składci parlamencki gabinet.

§ 3. Prywodziačy ŭ žyćcio uwa ŭsioj šyryni ŭradownju ŭładu, Rada Narodnych Ministraŭ 1) naznačaje i zwalniaje zahadčykaŭ asobnymi narodnymi ministerstwami; 2) wydaje zahady i prykazy patrebnyja da spaŭnieńnia zakonaŭ; 3) užywaje sposaby abarony Respubliki i robić ad jaje imia roznyja mižnarodnyja ŭmowy, katoryja majuć siłu tolki paśla zaćwiardžeńnia ich Radaju Respubliki; 4) u prypadkach śpiešnych, wydaje zahady, majučyja siłu zakonu, z biezadkładnym nakazam Prezyduma Rady Respubliki, katory pawinien padać ich na razhlad u najbližejšuju sesiju Rady Respubliki. Zahady hetyja, kali nia buduć paćwierdžany Radaj Respubliki, traciać swaju siłu; 5) padaje na razhlad Rady Respubliki praz jaje prezydyum usie ŭradowyja projekty zakonu; 6) z zhody z Prezydyumam Rady Respubliki sklikaje nadzwyčajnyja sesii Rady Respubliki i adkładawaje ŭ tym-ža paradku nie balej, jak na 2 miesiacy, čarodnyja sesii Rady Respubliki.

§ 4. Rada Narodnych Ministraŭ ustanoŭlawajecca ŭ ličbie nie balej za 14 narodnych ministraŭ: 1) mižnarodnych spraŭ; 2) unutranych spraŭ; 3) abarony; 4) hrašawych spraŭ, handlu i promysłu; 5) daroh, počt i telehrafaŭ; 6) ziemlarobstwa i majemaści Respubliki; 7) Aświety; 8) Pracy; 9) Jeminnych spraŭ 10) Sprawiadliwaści. Apračа hetaha ŭ Radu ŭwachodziać jašče 4 ministry biez portfela, adzin z ich paćwiardžajecca na ŭradzie dziaržaŭnaha sekretara i hasudarstwieny kontroler, nie ŭwachodziačy ŭ skład gabinetu.

§ 5. U Radzie narodnych ministraŭ staršynstwuje staršynia abo jaho zamieśnik pa wybaru samaje Rady. Da pastanoŭ Rady naležać usie sprawy ŭpraŭleńnia.

§ 6. Usie ŭradowyja asoby narodnych ministraŭ dastajuć pensyi pa štatach ustanoŭlenybh Radaju Respubliki. Staršyni Rady Narodnych Ministraŭ, apračа ŭstanoŭlenaj pensyi, asyhnujecca Radaj na paŭhodu ŭ jaho asabisty zahad na raschody złučanyja z spaŭnieńniem jaho ŭradu.

7 § Raźmiažawańnie spraŭ, što naležać da raźwiazańnia Rady narodnych ministraŭ u całaści abo asobnych ministerstwaŭ, ŭstanoŭlawajeca Radaj i paćwiardžajecca Radaj Respubliki.

§ 8. Sprawy, što naležać zahadu Narodnych Ministerstwaŭ i Hasudarśćwienaha kontrolera, da zamieny zakonami Biełaruskaj Narodnaj Respubliki, aznačajucca zakonami časowaha Uradu Rasiejskaha Haspadarstwa.

U Wilni i wakolicach

Ad administracyi.

«Homan» wysyłajecca tolki pa zakazu z miesc. Dyk kudy prychodzić ekzemplaraŭ «Homana» pomała, prosim na miescu) becyrku, kniharniach i h. p.) damahacca wypisawać balej. Tak sama kudy «Homan» prychodzić nia tymi litarami, jakimi choćuć, pawinny ab hetym zajawić u siabie na miescy.

× **Biełarusaŭ i Biełarusak** zaprašajuć na ahulnyja biełaruskija sabrańni. Sabrańni bywajuć u *Bielaruskim Klubie* (św. Jurski 22, na panadworku) što niadzieli ŭ 3 hadz. dnia.

× **Rehistracyja** aficeraŭ, sałdatoŭ jurystaŭ, abranomaŭ, technikaŭ i inš. adbywajecca ŭ Biełaruskaj Radzie, Wilenskaja № 33. Prosiać zarehistrawacca nia tolki mužčyn, ale i žonak.

× **Ab wychadzie niemcaŭ.** Na pasiadžeńni tutejšaj Sałdackaj Rady 25 listapada było nakazana, što da 21 śniežnia apošniaje niamieckaje wojska adojdzie ad Maładečna i, pačynajučy z henaha dnia, pačniecca adychod niemcaŭ z Wilni.

× **Bibliografiia.** Firma Frydrychsen u Hamburzie wydała nowuju wialikuju kartu Litwy. Maštab 1.750000. Dwa wydańni: adno (A) z śpisańniem hieohrafičnych nazowaŭ karty kaštuje 5 mr., druhoje (B) biaz hetaha śpisańnia—3 mr. Kuplać možna ŭ niamieckich wajennych kniharniach.

× **Mitynh.** U piatnicu 29-ha ŭ 7 hadz. uwiečary sklikaje socyjał-demakratyčnaja partyja Litwy i Bielarusi ŭ miastowaj sali, Wastrabramskaja № 5, socyjalistyčny mitynh. Temy arataraŭ: «ciapierašniaje palityčnaje pałažeńnie».

Bilety pradajucca ŭ Rabotnickim Kulturnym Sajuzie, Wilenskaja 20 i na Zawalnaj № 40, hazetnaja kontora R. Kac.

× **Razbojnicki napad.** U niadzielu 24 listapada ŭwiečary ŭ $9^1/_2$ hadz. dwoje palakoŭ, žycharaŭ, pryšli da dzianščyka ŭ jaho kwateru, Trockaja 24, i stali damahacca 2-ch strelbaŭ pad stracham śmierci. Sałdat adnym wystrałam zabiŭ adnaho na miescy, a druhim raniŭ druhoha, katory adnak patrapiŭ uciačy. Zabity b. miastowy milicyjant.

× **Prodaž łamawych koniej:** U Wacy pad Wilniaj, u etapnym łazarecie № 174 pradajucca dužyja łamawyja koni.

Z USIAHO KRAJU.

Palaki i ličwiny.

Ab sabrańni polskich panoŭ, što było nadojačy ŭ Wilni „Lietuvos Aidas“ piša: «pany pastanawili arhanizawać“ «polski narodny sajuz u Litwie». Palaki hatujucca da barsćby. Im nie dawoli adnych legioneraŭ, ale jany chočuć utwaryć i polskuju milicyju pa wioskach. Meta hetaha jasnaja: u wioskach niama palakoŭ, a jość tolki ličwiny i biełarusy. Parachwijalnyja kamitety składajucca z adnych tolki panoŭ i akanomaŭ. Taksama polski kamitet u Wilni składajecca z žmieni panoŭ i tutejšych šowinistaŭ“.

Adozwa časowaha polskaha ŭradu.

U swajoj adoźwie časowy polski ŭrad kaža, miž inšym: «my spadziajomsia, što demakraty Polščy, Litwy, Biełarusi, Ukrainy, Čechii, Wenhryi i Niamieččyny dabjucca spakojnaha žyćcia wolnych narodaŭ.

Niebaspečnaść na wioskach.

Wajennaje hubernatarstwa Litwy zahadała žniščyć asobnyja žandarskija pasty i ściahawać žandaroŭ na niamnohija punkty. Z pryčyny hetaha niebaspečnaść na wioskach wielmi pawialičyłasia.

RYHA. Hłaŭnaja armiejskaja kamanda apublikawała zaprosiny zajawicca niamieckim sałdatom, katoryja chočuć samachoć astacca ŭ krai, kab padzieržawać paradak.

MITAWA. Na wialikim łatyšskim sabrańni aratary adnahałosna padčyrkiwali, što ŭ intaresach kraju treba, kab wialikaja ziamielnaja ŭłasnaść nia była ŭ rukach niamnohich.

KOUNA. Budzie apublikawany zahad ab zabaronie wywazić jeminnyja rečy (charčy) za miežy Litwy, usio roŭna ŭ Niamieččynu ci ŭ Rasieju.

KOUNA. U harbatni na Wiłkamirskaj wul. niewiadomy čaławiek wyrwaŭ u prajadžajučaha pana papierku 1000 marak, katorymi toj chacieŭ zapłacić šklanku harbaty, i ščez.

DŽWINSK. Miastowaja ŭprawa wyšła ŭ adstaŭku i zamieniena ŭprawaj 1917 h., socyjalistyčnaj. Niamieckaja Sałdackaja Rada dała swaju zhodu na heta.

LIBAWA. 24.XI. Małady nieznajomy čaławiek wyrwaŭ u dźwiuch panienak na Panskaj wulicy rydzikul z tryma tysiačami marak i ŭciok, choć i dahaniali.

SAKOŁKA. 15 listap. pry styčcy niamieckich sałdatoŭ z uzbrojenaj bandaj zabita 5 razbojnikaŭ, inšyja ŭciakli.

RADUŃ. 17 listapada niamieckija patruli zadziaržali bandu ŭ 15 čaławiek.

Kupiŭ biełу
Piražok.
— Ja sam troški
Ukušu,
Uwieś dziciatku
Pryniasu!
Pašoŭ kocik
Na ganak,
Našoŭ wiasła
Baranak.
— Ja sam troški
Ukušu,
Daj Słomačku
Pryniasu!
Śpi, dziciatka
Małoje,
Zaśpi wočka —
Druhoje!
A psik kocik —
Warkota!
Na Słomačku
Son dramata! *)

* * *

Było ŭ babki
Čatyry wały.
Pryšli k babcy
Čatyry kupcy.
— Pradaj, babka,
Wolika!
— Katoraha,
Kupčyki?
— Pradaj, babka,
Čornaha!
— Oj mnie čorny
Nakuje žorny:
Taho nie pradam!
— Pradaj, babka,
Łysaha!
— Oj mnie łysy

(* Haličy, Klimawickaha paw.

Pamyje misy:
Taho nie pradam!
— Pradaj, babka,
Šeraha!
— Oj mnie šery
Wymiecie sieni:
Taho nie pradam!
— Pradaj, babka,
Krasnaha!
— Oj, mnie krasny
Zaharodzie prasły:
Taho nie pradam!
Babka kupcoŭ
Prawiała,
Wały ŭ pole,
Pahnała!.. *)

* * *

Siadzić babka
U zapiečku
Na stareńkim
Kažušku.
A tam myšy
Šaleli,
Babkin kažuch
Prajeli.
Płača babka
Na piečy:
Niečaha nakinuć
Na plečy.
Na wulicy dzietki
Sabiraliś,
Da miž saboju
Rachawaliś:
Siadziem, dzietki,
Pad waknom,
Załapim kažuch
Pałatnom!.. **)

(* Haličy, Klimawickaha paw.
**) Haličy.

Prypieŭki niańki. Prypieŭka niańki wiadoma swajoj žartliwaściaj i roznymi ruchami. Jana abymaje ŭsio stwareńnie dziciaci, łaščyć jaho i prywodzić u wialikuju radaść. U rukach dobraje niańki prypieŭka najlepiej haduje dzicianio fizyčna:

Oj, lacieli sakały, —
Uranili sapahi.
Oj, sinička-bratok,
Da padaj sapažok!
Oj, sakoliki maje!
Da mnie-ž niekali:
Treba mościk maścić,
Sierabiercam hwaždzić! *)

* * *

Šuhi da šuhi
Na papowy łuhi!
Pop siena kosie,
Harščok kašy nosie **)

* * *

Oj, čuk-čučki!
Na hare stručki
I łapatački.
Pašii ŭ pole dzietki,
Z imi krasny dzieŭki
I rabiatački! ***)

Wiasielle ŭ nas dahetul bywaje z starawiečnymi abradami, u katorych widać jašče ŭsie stupieni daŭniejšaj žanićby: uchop, kupla-prodaž, pałanieńnie i, naapošku, swataŭstwo. Wiasielnyja pieśni i dziela treści i dziela melodyi zusim adpawiadajuć aznačanamu mamentu.

*) M. Chocimsk Klimawickaha pawietu.
**) Wioska Darabunsk.
***) Wioska Kulikouka Bychauskaha paw.

(*Dalej budzie*).

Pry sprobie ŭcikać usia banda była žniščana.

BARYSAU. 23 listapada la wagzała Pryjamina na demarkacyjnaj linii było mienka pojezdami z niamieckim konsulstwam i rasiejskim pasolstwam.

Ukraina.

LONDON. U Nowarasijsk i Siewastopol prybyli anhlickija wajennyja karabli.

KIJEU. (W.T.B). 26.XI. Niamieckija wojski zaniali čyhunku Kijeŭ — Fastoŭ, a taksama liniju Sarny-Kowiel.

WIESTKI Z RASIEI.

BERLIN. 25.XI. Rasiejski ŭrad radaŭ asłabaniŭ ciapier niamieckich hieneralnych konsułaŭ u Maskwie i Pieciarburzie i pazwoliŭ im wyjechać u Niamieččynu. U adkaz na heta niamiecki ŭrad pazwoliŭ b. rasiejskamu pasłu ŭ Berlinie, Joffe, wyjechać z Barysawa ŭ Maskwu.

Z PALESTYNY.

KONSTANTYNOPOL. U Palestynie ŭtwaryŭsia pieršy žydoŭski ŭrad z 9-ch ministraŭ, miž inšym, wajennaha, mižnarodnych spraŭ i ziemlarobstwa.

Z usiaho świetu.

BERLIN (W.T.B.). 25.XI. Na siahońniašniaj imperskaj konferencyi pradstaŭniki ŭradu i bolšaść aratараŭ wykazalisia za mahčyma chutkaje sklikańnie nacyjanalnaha Sejmu, bo tolki hetkim paradkam možna zrabić mir z sajužnikami i zbawić Niamieččynu ad raspadu. Asabliwa dabiwalisia chutkaha sklikańnia nacyjanalnaha sejmu pradstaŭniki paŭdniowaj Niamieččyny i klerykały zachodu.

Urad Wiurtemberga pasłaŭ telehrafnuju zajawu, što pry sprobie dyktatarstwa Berlina paŭdniowa-niamieckija hasudarstwy addzielacca. Narešcie pryniata rezalucyja, katoraja damahajecca jednaści Niamieččyny, mahčyma chutkaha sklikańnia nacyjanalnaha sejmu i pryznaje da sklikańnia jaho narodnym pradstaŭnictwam Rabotnickija i Sałdackija Rady.

KIELN. Sałdackaja Rada 4-j armii pasłała rejchskancleru telehramu, u katoraj kaža, što armija damahajecca sklikańnia nacyjanalnaha sejmu i nie dapuścić, kab dola Niamieččyny raźwiazawałasia blaz učaścia wajakoŭ z frontu.

DREZDEN. Na ahulnych wybarach u Rabotnickuju i Sałdackuju Radu 88,473 hałasoŭ padadziena za miernych socyjalistaŭ i 5500 za niezaležnych socyjalistaŭ.

BAZEL. 24.XI. Anhlickija hazety pišuć, što anhlicki ŭrad ni ŭ jakim prypadku nia budzie wieści pierahawory z Rabotnickimi i Sałdackimi Radami, abo z socyjalistyčnym uradam Niamieččyny. U Elzas-Lotarynhii sajužniki zaraz-ža paśla zaniatku razahnali ŭsie Rabotnickija i Sałdackija Rady, katoryja tam byli.

BERLIN (W.T.B.). 25.XI, Štats-sekretar Lansinh nakazaŭ ad imia Wilsona Niamieččynie, što Ameryka zhadžajecca prywieści jeminnyja pradukty ŭ Niamieččynu tolki pad warunkam, što ŭ Niamieččynie nia budzie narušany hramadzki paradak.

LONDON (Reŭter) 27. Minister jeminnych spraŭ zajawiŭ u Mančestery, što jemina budzie najpierš prywieziena Anhlii i sajužnikam, potym neŭtralnym, potym tolki možna budzie razhladać pytańnie ab ludzkaści dastawić jeminu ŭ Niamieččynu i Aŭstryju i to tolki, kali heta budzie adpawiadać zdarowaj palitycy.

MIUNCHEN (W.T.B.). 26.XI. Rabotnickija, Sałdackija i Sialanskija Rady damahajucca sudu nad asobami zamiašanymi ŭ abwieščańni wajny, a tak sama takimi, katoryja pieraškadžali sprobam parazumieńnia z nieprypacielam u časie wajny i, narešcie, takimi, katoryja winawaty ŭ upadku Niamieččyny.

WIENA. Aficyjalnyja kruhi maniacca pačać śledztwa proci hr. Berchtolda, Černina, niekalkich pasłoŭ, wysokich uradnikaŭ wajennaha ministerstwa, b. imperatara Karala, erchercoga Eŭhienia, niekalkich hienerałaŭ. Usie hetyja asoby buduć abwinawačany ŭ dapuščeńni wajny i ŭ roznych pastupkach, što paciahnuli za saboj raspad Aŭstryi.

MIUNCHEN. 25.XI. Profesar Jaffe publikuje ŭ aŭstryjackich hazetach list, u katorym jon nakazawaje, što sajužniki nia raz padčas wajny prabawali pačać pierahawory ab miry na miernych warunkach, ale zaŭsiody darma. U apošni raz sioleta wiasnoj pierad pačatkam wialikaha niamieckaha nastupleńnia. Ale Ludendorf zajawiŭ: „nam treba spačatku jašče pabić". Paśla 24 hadz. pačałosia niamieckaje nastupleńnie.

BUDAPEŠT. 26.XI. Francuskaja hłaŭnaja kamanda damahajecca razbrojeńnia i zdačy armii Makenzena, katoraja nie ačyściła Wenhryi ŭ naznačany termin.

BUKAREŠT. Rumynskaja armija zojmie 26 pawietaŭ Wenhryi, na katoryja Rumynija maje pretenzyi.

BERLIN. 26.XI. U Bremenie bolšewicki ruch pawialičawajecca. Žychary čakajuć prybyćcia anhlickich karabloŭ.

LONDON. Bawarski minister-prezydent zajawiŭ, što Niamieččyna pawinna składacca z 4-ch resbublik: Bawaryja, Niamieckaja Aŭstryja, paŭdniowa-zachodniaja Niamieččyna (Baden, Wiurtemberg, Hessen) i Prusy.

Knižki dla škoł.

1. Nowy Lementar dla biełaruskich dzietak, Janki Stankiewiča, wydańnie druhoje Biełaruskaha Centralnaha Sajuza N. H. O. cana 60 fen.
2. **Першая чытанка**, злажыў В Ластоўскі, выданьне Беларускага Камітэту, цана 50 фэн.
3. Niezabudka, pieršaja paśla lementara čytanka, złažyŭ i wydaŭ W. Łastoŭski, wydańnie 2-je, cana 80 fen.
4. Siejbit, druhaja paśla lementara čytanka, złažyŭ i wydaŭ W. Łastoŭski, cana 1 mr. 50 fen.
5. Karotki Katachizm ks. R. Filachoŭskaha, wydańnie Biełaruskaha Kamitetu, cana 20 fen.
6. Karotkaja historyja świataja. ks. J. Šuster, wydańnie Biełaruskaha Kamitetu, cana 40 fen.
7. Karotkaje wyjaśnieńnie abradaŭ Rymska-Katalickaha Kaścioła, ks. Bončkoŭski pier. X., cana 40 fen.
8. **Аб'ясьненьне сымвола веры, малітваў і запаведзёў** Прот. Г. Чэльцов. Пераклад зроблены пад рэдакцыяй і адобрэны Прот. М. Голенкевічам, выданьне Праваслаўнага Камітэту, цана 1 мр. 20 фэн.
9. **Першыя малітвы (Праваслаўны малітвеннік)** Ронамова цана 30 ф
10. Zadačnik Jurewiča hod I pier. A. Ł. wydańnie Biełaruskaha Kamitetu, cana 30 fen.
11. **Задачнік Юрэвіча год. I**, пер А. Л., выданьне Беларускага Камітэту, цана 30 фэн.
12. Zadačnik Jurewiča hod II i III, pier. W. Ł., wydańnie Biełaruskaha Kamitetu
13. Karotkaja historyja Biełarusi — Własta, wydańnie „Našaje Niwy", cana 1 m. 20 fen.
14. **Кароткая гісторыя Беларусі** — Власта, выданьне „Нашае Нівы", 1 мр. 20 ф.
15. Biełaruski prawapis—A. Łuckiewiča i J. Stankiewiča, wydańnie Biełar. Kamitetu, cana 50 fen.

Možna kuplać u biełaruskich kniharniach: Wilnia, Zawalnaja 7 i Miensk, Zacharaŭskaja 18.

Spisak biełaruskich knižak.

Wiedajučy canu knihi, najlepiej prysłać hrošy napierad hetak taniej kaštuje pierasyłka.

Knižki aznačenyje *bis* — wyjšli łacinskimi i „ruskimi" literami.

Nawukowyje dastupnyje dla usich.

Cena rub. kp.

bis Jan Barszczeŭski, pierszy biełaruski piśmiennik. Biograficzny narys R. Zemkewicza . . . . — 23
Praktycznyje rady ab harodnictwie . . . . — 0
Гутаркі аб небі і зямлі з рысункамі . . . . — 17
bis Cukier, W. Trojcy . . . . — 3
bis Hutarki ab haspadarcy . . . . — 3
bis Jak ratawać uzdutuju žywiołu . . . . — 1
bis Jak baranicca ad chalery . . . . — 8
bis Jak rabić dobryje ramowyje wulli . . . . — 5
bis Ziamielnaja sprawa u Nowaj Zelandii . . . . — 5
bis Karotkaja historyja Biełarusi — Własta . . . . — 35
Pčalina—žywiołka małaja a karyści daje mnoha . . . . . . — 5
Як багацеюць чэскіе селяне . . . . — 31
Як выбіреццэпутетоў у Гас. Думу . . . . — 3
Na darozi da nowaho žyćcia. A. Nowiny . . . . — 5
Alkahol . . . . — 2
Našto biełarusam hazety . . . . — 10
Kolki słoŭ ab dziawoczaj opratcy na Biełarusi . . . . . . — 17

Biełaruskije muzykalnyje twory.

Беларускі песеннік з нотамі . . . . — 1
Biełaruskije pieśni z notami. I čaść. Sabraŭ A. Hryniewič . . . . — 33
Biełaruskije pieśni z notami. II čaść. Sabraŭ A. Hryniewič i A. Ziaziula . . . . — 25
Беларускіе песьні разложэные на 4 галасы; адна песьня у 4 галасох 10 к., кожны голас . . . . — 3
Чамуж мне ня пець. Ой ляцелі гусі. Дый кудыж ты. Ой пайду я лугам. Ды ўжо сонейня.
bis A chto tam idzie? J. Kupały, muz. Rohoŭskaha . . . . — 10

Hadawik.

Nasza Niwa 1906 hodu .	1 r. — k.	Naswa za Ni 1910 hodu . .	3 r. —
„ „ 1907 „ .	15 „ —	„ „ 1911 „ . .	3 „ —
„ „ 1908 „ .	5 „ —	„ „ 1912 „ . .	5 „ —
„ „ 1909 „ .	3 „ —	„ „ 1913 „ . .	3 „ —

Kalendary 1910, 1911, 1912, 1913, 1914 h. pa 15 k., 1915 h. 20 k., 1916 h. pa 15 k., 1917 h. pa 20 k.

Drukowana u [illegible] M. [illegible]. Wydawiectwa «Homan». Redaktar Jazep Saławiei.